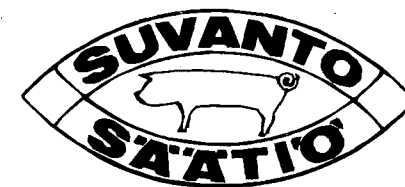

SUVANNON SEUTU

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

N:o 6 • 1998
S Y Y S K U U

PAUKUN PALSTA

Stipendit viivästyivät

Perinteiset Sakkola-juhlat Juupajoella olivat perinteisen onnistuneet. Elokuun ensimmäisenä sunnuntaina oli väkeä kokoontunut ilahduttavan runsaasti Juupajoen kirkkoon juhlahumalanpalvelukseen ja sen jälkeen Korkeakoskelle yläasteen liikuntatiloihin arvokkaaseen päiväjuhlaan.

Vaikka vanhoja juhlissa kävijöitä poistuu riveistä ja monet joutuvat sairauden takia jäämään pois, on silti aina nuorempia sukupolvia tulossa tilalle. Sakkolan pitäjäjuhlaperinne ei näytä minkäänlaisia laantumisen merkkejä – päinvastoin.

Suuren kiitoksen juhlien onnistuneesta järjestämisestä ansaitsevat Juupajoen harvalukuiset sakkolalaiset ja heidän kanssaan juhlia valmistelleet Juupajoen Karjalaiset sekä muut juupajokelaiset. Kokemuksesta tiedän, että tällaisten juhlien valmistelu ja läpivieminen vaatii melkoisia ponnisteluja.

Tämän vuoden Sakkola-juhlilla oli tarkoitus jakaa Suvanto Säätiön stipendit hyvin menestyneille, sakkolalaista sukujuurta oleville

opiskelijoille, mutta näin ei tapahtunut. Työkiireiden vuoksi en ole ehtinyt valmistella asiaa enkä viedä sitä säätiön hallituksen päätettäväksi. Stipendien saajista tullaan päättämään vielä tämän vuoden aikana ja shekit postitetaan onnellisille stipendinsaajille.

Toinen viime kesän suuri sakkolalaisten juhla vietettiin Sakkolan kirkkotarhassa elokuun 22. päivänä. Sakkolan vanhan sankaripatsaan osista ja Antrean kiviveistämöllä tehdyistä uusista kivistä koottu muistomerkki vihittiin käyttöön entisten ja nykyisten sakkolalaisten läsnäollessa.

Sankaripatsaan pystyttäminen oli useita vuosia kestävä, aikaa ja vaivaa vaativa projekti. Monien vaikeiden vaiheiden jälkeen on tämä projekti nyt saatu onnelliseen päätökseen ja voimme säätiössä ryhtyä muihin sakkolalaista ja karjalaista perinnettä vaativiin tehtäviin.

Hannu J. Paukku

Suvanto Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja

TOIMITUKSEN TUOLI

Juhlava tervehdys teille, Suvannon Seudun lukijat. Juhlava siksi, että takana on kaksi sakkolalaisten vuoden kohokohtaa: pitäjäjuhlat Juupajoella ja sankaripatsasjuhla Sakkolassa. Seuraavilla sivuilla on runsaasti valokuvia tapahtumista sekä juhlilla pidettyjä puheita hieman tiivistettynä. Tervetuloa mukaan juhlatunnelmiin tekin, jotka ette paikan päälle päässeet. Tapahtumien runsaudesta johtuen osa toimitukseen tulleesta aineistosta on jouduttu siirtämään seuraaviin lehtiin, joten kärsivällisyyttä.

Anteeksipyynnön paikka on taas turhat tilausmaksujen karhulaskut, joita valitettavaksi pääsi postiin elokuulla. Pahoittelemme tapahtunutta – mikäli vielä on epäselvyyksiä, ottakaa ihmeessä yhteyttä!

Ja huolimatta sateisesta kesästä ja syksyn tulosta – mielenvirkeyttä kaikille! Lukemisiin ja kirjoittamisiin.

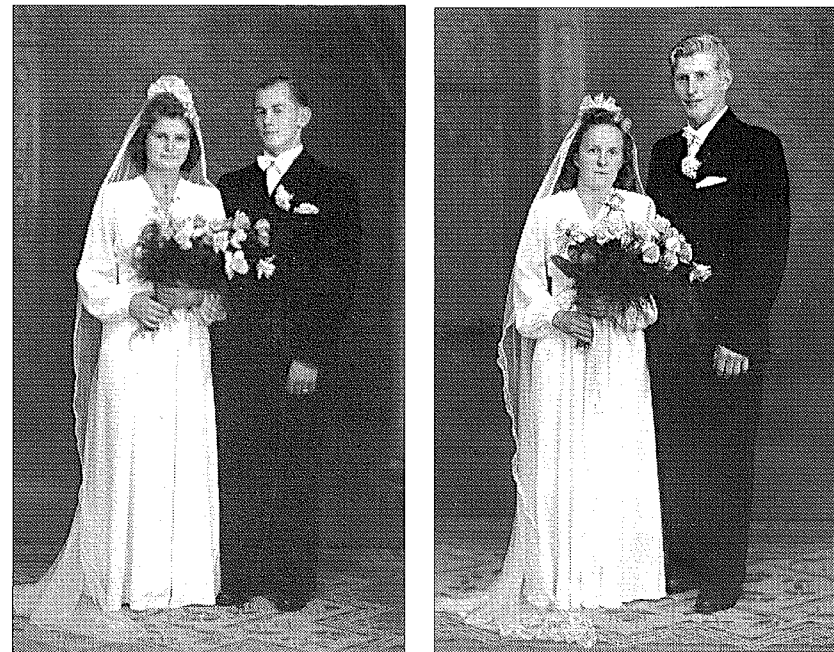
- MRT

Rautulaiset 50-vuotiaaksi

50-vuotiaista Rautulaisten pitäjäseuraa ja 40 vuotta täyttäneitä Rautulaisten lehteä kävi 12. heinäkuuta 1998 onnittelemassa sakkolalaisten puolesta Sakkola-seuran edustaja Meeri Häkkinen, os. Jyräs. Hän on syntynyt Hiitolassa ja on Sirkka ja Erkki Jyräksen tytär.

Kultahäät

Kultahääpäivää viettävät 19.9.1998. Toini ja Olavi Soininen sekä Selma ja Kaarlo Järvinen.

Syksyn toiminta käynnistyy

Sakkola-Seuran väki muistuttaa, että syksyn toiminta on käynnistymässä. 12.9. Virkki-Museossa oli Käden taidot-temaan liittyvä tilaisuus, missä Maija-Liisa Lamppu kertoi sakkolalaisten kädentaidosta. 18.9. on vuorossa perinteinen nimipäiväperinne-tapahtuma, jonne Tyyne-Kerttu Virkki lupaillee hauskaa ohjelmaa.

Lokakuun 24. päivänä Karjala-talon Sortavala-salissa on aiheena Sakkola viimeisissä sodissa. Tarkoituksena on kuulla muun muassa, millaista oli elää sotatoimialueella jatkosodan aikana sekä pakenemisesta sodan jaloista.

- Tätä aihetta ovat toivoneet nuoret, joita kiinnostaa tietää menneisyydestä. Meidän on kerrottava, jotta nuoret tietäisivät, millä hinnalla itsenäisyys säilyi, muistuttaa Sakkola-Seuran puheenjohtaja Eila Aro. – Alustavasti on sovittu, että tilaisuudessa on asiantuntijana Eero Laurila; hän oli toukokuun Taipaleenjoen juhlassakin kertomassa aiheesta.

LAPINLAHTI-päivät Kanteenmaalla

Kaksi vuotta on vierähtänyt edellisestä kokoontumisesta, joten Patjan Eino on vanhan käytännön mukaan laittanut toimeksi ja kutsuu kaikkia lapinlahtelaisia, niin nuoria kuin vanhojakin ja kaikkia Lapinlahden ystäviä Punkalaitumen kirkolle lauantaina 26.9.1998. Viemme kukkatervehdyksen haudoille, ja kello 12. kokoonnumme Kanteenmaan nuorisoseuratalolle nauttimaan yhdessäolosta sekä emäntien tarjoilusta.

Kylätoimikunta toivottaa kaikki kyläläiset ja kylän ystävät tervetulleiksi Lapinlahti-päiville.

TILAA OMA
SUVANNON SEUTU
VUOSIKERTA
80 MARKKAA

HAITERMAAN, PANNUSAAREN ja LUPRAN kyläjuhlaa vietetään Lempäälän Ehtookodossa 11.10.1998.

Jumalanpalveluksen jälkeen kello 11.15. lasketaan kukkatervehdys Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkille. Yhdessäoloa jatketaan Ehtookodossa laulun, vapaan seurustelun ja ruokailun merkeissä. Aterian hinta 50 markkaa hengeltä.

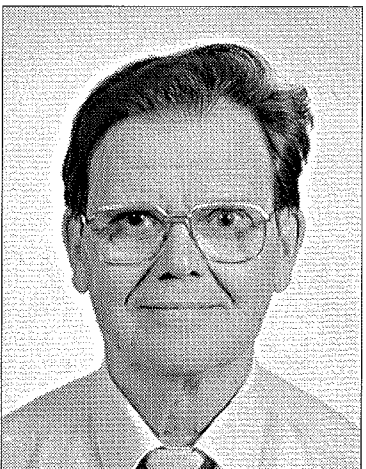
Kyläläiset perheenjäsenineen ovat sydämellisesti tervetulleita yhteiseen kyläjuhlaamme.

Kylätoimikunta

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

80 vuotta täytti 31.7.1998 Selma Korpelainen, omaasukua Kiiski. Syntynyt Sakkolan Riiskassa, asuu kotonaan Tampereella.

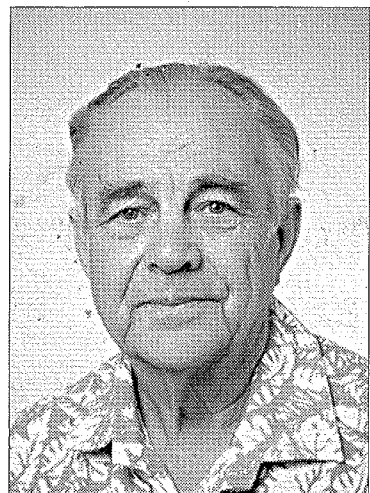
70 vuotta täyttää 6.10.1998 sosionomi Tapio Kuuppo. Hän on syntynyt Sakkolan Vilakkalassa. Vuosien varrella hän on asunut eri puolilla Suomea, Peräpohjolassakin, ja on suosiaalihuooltoalalta eläkkeellä.

Tarpeellista voimaa näihin asti hänelle on merkittävästi antanut, ihan jokapäiväiseen elämään, luontopoluilla tai muuten luonnossa liikkuminen. Myös kuorossa laulaminen on ollut tärkeä harrastus. – Kuorossa on voinut tutustua uusiin ihmisiin. Kuorokokoontumiset ja – tapahtumat ovat antaneet virikkeitä,

tarjonneet elämyksiä ja osaltaan jopa rikastuttaneet elämää, Kuuppo sanoo.

Eläkevuosina hän on laulanut Lahden Laulajat (ent. Karjalan Kannel) ry:n sekakuorossa. Entisillä kotiseuduilla Sakkolassa hän on käynyt pari kertaa ja ollut Sakkola-Seuran jäsenenä, tosin lähinnä kannatusmielessä. Hän on myös Tampereen Yliopiston Alumni ry:n jäsen. Kunnallisesta palveluksesta hänelle on myönnetty Kuntaliiton ansiomerkki.

Sysmässä asuva Kuuppo on merkkipäivänään matkoilla. – HEK.

70 vuotta täytti Antti Lautarinne 2.8.1998. Nykyinen asuinpaikka Kangasala, entinen Sakkolan Riiska.

75 vuotta täytti Urho Kallonen 17.8.1998. Urho on Sakkola-Seuran perustajajäsen, kotikylänsä Sakkolassa oli Kelja. Hän on toiminut seuran johtokunnassa seuran perustamisesta asti seuran isäntänä ja on hän ollut monien matkojen vetäjäkin. Nyt hän on luovuttanut paikkansa nuorempien tehtäväksi.

Syntymäpäiväjuhlat vietettiin lomakoti Järvelässä, joka sijaitsee Hämeenlinnan ja Valkeakosken välillä, Vanajaveden rannalla. Lomakodissa vieraili yli kaksikymmentä henkeä eri puolilta Suomea – kaukaisimmat aina Pohjanmaalta asti. Lomakodin emännät leipoivat ison kaakun ja kahvitarjoilun lomassa joukko lauloi onnittelulaulun. Lopuksi tanssin Urhon kanssa meidän häävalssimme Metsäkukkia huuliharpun soiton tahdittamana. Lomakodin naiset

laittoivat vielä hänen päähänsä metsäkukista tehdyn seppeleen. – Mirjam Kallonen.

Marja-Liisa Hätönen, omaasukua Partanen, on pyyhkäissyt 90 ikävuoden yli 16.7.1998. Vesilahdessa. Hän on lähtöisin Sakkolasta.

Valmistuneita

Mari Simelius-Hulmi on valmistunut lääketieteen lisensiaatiksi Kuopion yliopistosta. Hänen vanhempansa ovat Marjatta ja Pentti Simelius, joista Marjatta on syntymään Alma ja Jalmari Kiiskin tytär Sakkolan Riiskasta.

KUOLLEITA

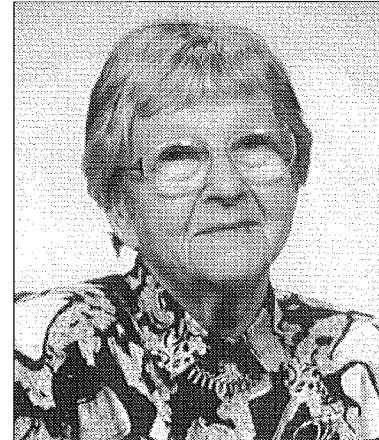

Pekka Naskali syntyi Sakkolassa 2.4.1920 ja kuoli 22.7.1998 Helsingissä. Pekan siunaustilaisuus oli 27.7. Lautasaaren kirkossa. Kirkkoherra Kaj Engström puhui kauniisti omaisille ja suoritti siunauksen Tuula-tyttären viime kesänä Sakkolasta tuomalla Suvannonrannan hiekalla. Pekan arkku laskettiin sukhautaan Malmin hautausmaalle. Lämminhenkinen muistotilaisuus vietettiin omaisten ja lähimpien ystävien läsnäollessa Lautasaaren kirkon tiloissa, jossa nuoruuden ystävä Eino Systä piti kauniin puheen Pekan muistolle.

Jo nuorukaisena Pekka joutui jättämään kotinsa sodan jalkoihin, kuten muutkin karjalaiset, ja armeija kutsui hänet harmaitiin viideksi vuodeksi. Huittisten ja Savonlinnan kautta hän kotiutui Helsinkiin. Pienestä pojasta saakka Pekka touhusi isänsä kanssa lihan ja karjan myynnissä jatkaen myyntimiehenä Helsingin Kauppiaiden lihatalossa.

Neljäkymmentä vuotta ehdimme olla onnellisesti naimisissa. Kaksi tytärtä sai omistaa huolehtivan ja hyvän isän. Jääkaapista ei ruoka koskaan loppunut. Erittäin tärkeä henkilö Pekalle oli Tiina-tyttären poika Olli-Pekka sekä uskollinen labradorinnoutaja Sami.

Pekka tunnettiin aina iloisena ja huumorintajuisena karjalaispoikana, jonka kanssa aika ei koskaan tullut pitkäksi ja juttua riitti jokaiselle aivan elämänsä viimeisiin tunteihin saakka. – Raili Naskali.

Saima Kekki, omaasukua Henttonen, syntynyt 20.2.1912 Sakkolassa, kuoli 25.7.1998 Mäntän aluesairaalassa. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Kaarnajoki.

Siunaustilaisuus pidettiin Vilppulan kirkossa 8.8.1998. Siunauksen toimitti Vilppulan kirkkoherra Raimo Kempainen.

Aulis Antero Nihti, syntynyt 2.7.1932 Sakkolan Ojaniemessä, kuoli 11.6.1998 Helsingissä.

SUVANNON SEUTU JULKAISEE

jokaisessa numerossaan
perheutisia, suruviestejä,
merkkipäiviä, valmistuneita
yms.

**Lähetä tiedot toimitukseen
ja liitä mukaan myös
valokuva.**

Väitöksiä

Lääketieteen lisensiaatti Sari Kurikka sai pitkän ja vaativan urakkansa päätökseen. Hän väitteli tohtoriksi aiheenaan Hib-rokotuksen antaminen varhaisessa imeväisiässä. Väitöstilaisuus oli Helsingin yliopistossa 12. kesäkuuta 1998. Vastaväittäjänä oli apulaisprofessori Bo Claesson Göteborgin yliopistosta.

Sarin vanhemmat ovat Ritva (os. Jokinen) ja Aulis Kurikka. Isän vanhemmat ovat Helmi ja Johannes Kurikka Sakkolan Luprikkalasta.

Valmistuneita

Tiina Civil on valmistunut 13.6.1997. Tampereen yliopistosta yhteiskuntatieteiden maisteriksi. Tiinan vanhemmat ovat Maija-Liisa (os. Kurikka) ja Jorma Civil. Äidin vanhemmat ovat Helmi ja Johannes Kurikka Sakkolan Luprikkalasta.

Sakkolan 50. pitäjäjuhlat vietettiin Juupajoella

Sakkolan 50. pitäjäjuhla vietettiin 2.elokuuta Juupajoella. Perinteiseen tapaan aloitettiin jumalanpalveluksella pitäjän harvinaisessa, kahdeksankulmaisessa mutterikirkossa, jossa saarnasi pastori Tenho Korhonen Hämeenkyröstä.

Sankarihaudalla puheenvuoron käytti everstiluutnantti Paavo Seppänen nuorten partiolaisten seistessä lippuvartiossa.

- Vuosien varrella minulle on tullut tavaksi kesälomamatkoilla käydä eri paikkauntien sankarihaudoilla. Katsellessa yksinkertaisen kauniita risti- tai laattarivistöjä kukkaistutuksineen tulee mieleen; isänmaa on voinut palkita nämä miehet vain hautapaikalla oman kotipitäjän kirkkomaassa. Kauniisti hoidetut sankarihaudat kaikkialla Suomessa kuitenkin kertovat, että kansakunta edelleen kunnioittaa sankareitaan omalla kauniilla tavallaan, totesi Seppänen.

Ennen päiväjuhlaa oli mukavasti aikaa ruokailuun ja tarinointiin. Juhlan alkaessa heleä-ääninen, kansallispukuinen naislauluryhmä toivotti yleisön tervetulleeksi Kalevalaisen tervehdyksen kera. Tervetuliaissanoissaan Olavi Lopenen pani hyvillään merkille, että nuorta polvea on saatu pitäjäjuhlille mukaan, ja vuotuisen tapahtumaan on jatkossakin tarvetta. Juupajokelaiset ansaitsevat puolestaan kiitoksen arvokkaasta juhlasta – huolimatta siitä, että paikkakunnalla asuu enää vain kolme Sakkolassa syntynyttä henkilöä.

Pääjuhlan juhlapuheen piti kunnallisneuvos Teuvo Viskari. Hänen sanomansa oli, että sakkolaisten on muistettava ja jakettava edelleen kertoa siitä Karjalasta, millaisena se sotia ennen oli ja kukoisti.

- Karjalassa elettiin voimakkaan kehityksen aikaa. Ei eletty missään

takapajulassa, vaan vilkkaa kulttuurin ja kansansivistyksen keskellä. Tästä pitää nuorille kertoa.

Viskari otti sisun ja sitkeyden esimerkiksi sotasankareiden ja evakkoväen kohtaloita. Sisukkuutta hän peräsi myös nykypolvelta esi-isien malliin. Samalla hän kehui Suomen kansaa ja sen yhtenäisyyttä kiperien paikkojen edessä:

- Kun katsotaan puoli vuosisataa taaksepäin, sisua ja yksimielisyyttä löytyi koko Suomen kansasta, jolla kotimaa pelastettiin. Ei meillä tarvinnut ihmisten jäädä talvipakkaseen, eikä perustettu pakolaisleirejä; kun suuri hätä yhdisti, ovet avattiin ja vastuu kannettiin, muistutti Viskari.

Karjalan palautuskysymykseen hän totesi, Tuntemattoman Sotilaan

Lahtisen tavoin: Se on isoommis käsiis.

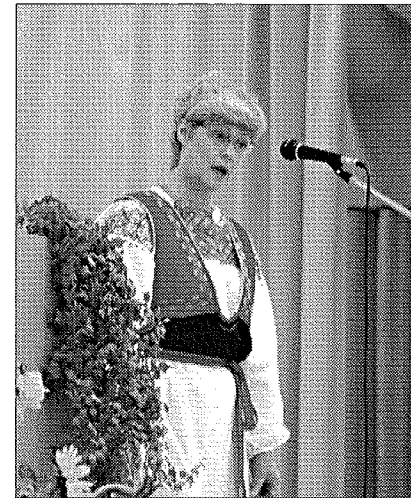
Juhlaohjelmaan kuuluu laulua, jota esitti komeaääninen Taisto Polvi sekä sulavasti esiintynyt Juupajoen kirkkokuoro. Heli Lahden lausuntaesitys ”Minun isänmaani” sai ansaitsemansa taputukset. Juhlaa siivitti myös Juupajoen maamiesseuran soittokunta, sekä tervehdykset. Niitä kuultiin Juupajoen kunnan ja seurakunnan edustajilta. Juhlan juonsi Marjut Lopenen.

Tilaisuudessa jaettiin myös Karjalan liiton myöntämät ansiomerkit Juupajoen Karjala-seuran jäsenille. Onnittelut!

Ensi vuonna pitäjäjuhlaa vietetään Huittisissa, minne juhlan lopuksi esitettiin tervetuloitotukset jo etukäteen.

Pitäjäjuhlilla on hauskaa. Sen todistavat Hannu J. Paukku, Teuvo Viskari ja Esko Kallonen.

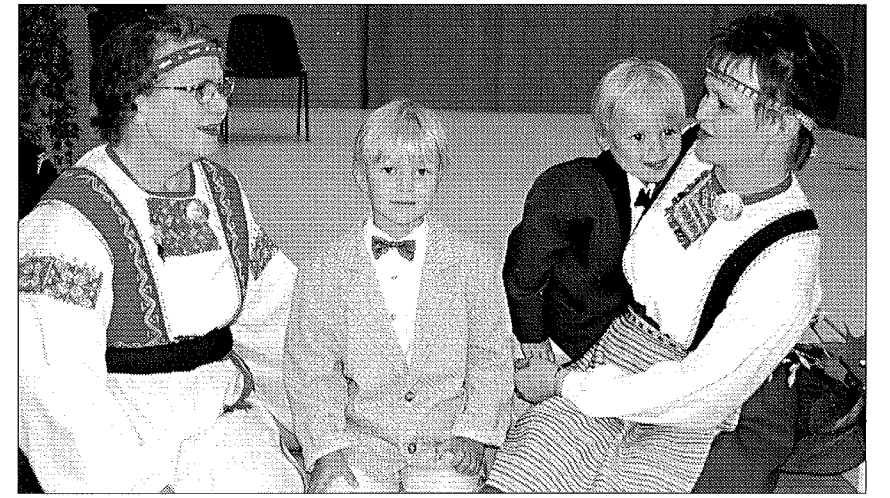
Heli Lahden taidolla lausuma Minun isänmaani -runo herkisti yleisön.

Taisto Polven laulua kelpasi kuunnella.

Eversti Paavo Seppänen ja Juupajoen valtuuston pj. Riitta Lumijärvi osallistuivat juhlaan.

Vunukat mukana. Muori Marjatta Lopenen, Simo ja Riku Salmivaara sekä poikien äiti Marjut Lopenen.

Kaukaisimmat pitäjäjuhlijat tulivat Australiasta: Esko ja Marja Lemmetti Susanna-tyttärensä kanssa. Mukana myös Reijo ja Pirkko Lemmetti.

Pastori Tenho Korhonen sai saarnastaan kiitokseksi Sakkolan viirin.

Sankaripatsas pystyyn juhla- juhlavin seremonioin

Sakkolan kirkkomaan vanha sankaripatsas nousi uuteen kukoistukseensa, kun se paljastettiin elokuisessa juhlassa. Vanhasta, vuonna 1921 vihitystä muistomerkistä on jäljellä komeat kivileijonat, jotka vartioivat Karjalan vaakunaa. Osa on uutta jyrkää rakennelmaa. Ohessa kuvasatoa arvokkaasta tilaisuudesta, jota myös sää suosi; kirkonmäellä pidetyn, noin puolitoista tuntia kestäneen seremonian aikana ei saatu lainkaan sadetta. Samoin ohessa hieman lyhennettynä paikalla pidetyt juhlapuheet.

Patsas sodan muistona rajan molemmilla puolin

Tilaisuuden aloitettiin virrellä, jonka jälkeen Suvanto-Säätiön perustajajäsen Yrjö Raaska toivotti yleisön tervetulleeksi.

- Sääntöjensä mukaan Suvanto-Säätiön tulee muun muassa vaalia sakkolalaisia perinteitä. Arvokkaisiin ja muita velvoittavimpiin perinteisiimme kuuluu sankarivainajien muiston vaaliminen. Jokaisessa merkittävässä sakkolalaisten kokoontumistilaisuudessa on aina ollut käynti kunnianosoituksella paikkakunnan sankarihaudalla. Silloin on aina muistettu täällä lepääviä, sodissa kaatuneita vainajiamme, vaikka emme tänne heidän leposijoilleen vuosikymmeniin voineetkaan tulla, muistutti Raaska.

Hän kiitteli nyt molemminpuolista yhteisymmärrystä, mikä on mahdollistanut myös sankaripatsaan pystyttämisen uudelleen.

- Sakkolan kirkkomaalle on haudattu alun kolmattasataa eri taistelupaikoilla

kaatunutta sakkolalaista. Monet heistä taistelivat ja kaatuivat täällä kotikoinnuillaan, Suvannon tällä rannalla, Kiviniemessä ja Vuoksella. Sotien aikana he pitivätkin nämä rannat hallussaan. Heidän syynsä ei ole, että rauhanteossa jouduttiin Suvannonkin rannoista luopumaan. Eivätkä heidän leposijansakaan jääneet sen valtakunnan alueelle, jonka puolesta he ovat henkensä antaneet.

- Sankarivainajat olivat kaikki nuoria ihmisiä, joilla koko elämä oli edessään. Kukaan heistä ei halunnut sota, mutta kukaan heistä ei myöskään tinkinyt velvollisuuksistaan, kun sotaan jouduttiin. He suorittivat raskaan tehtävänsä viimeiseen hengenvetoon ja siksi kiitollisuutemme heidän uhriaan kohtaan on rajaton.

Raaska totesi, että paljastettu muistomerkki kertoo molemmin puolin rajaa tuleville sukupolville sodasta ja sen kärsimyksistä ja koettelemuksista.

- Siksi tänään tunnemme mielihyvää siitä, että tämäkin tilaisuus on voitu järjestää hyvän yhteisymmärryksen vallitessa. Toivottavasti näillä rannoilla ei enää koskaan tarvitse kokea sodan ikäviä aikoja.

Urhojen muistolle

Paljastuspuheen ja siunauksen suoritti pastori Leena Repo. Hän kertasi muistomerkkin tarinaa Sakkolan historian pohjalta: "Vanha hautausmaa kirkon ympärillä oli kauan käyttämättä, mutta v. 1918 siihen kätettiin 20 vapaussodassa kaatunutta Sakkolan miestä. 5.6.1921 paljastettiin tälle haudalle pystytetty muistomerkki, jonka oli suunnitellut taiteilija Ilmari

Virkkala ja valmistanut Granit Oy. Muistomerkkin koristeena oli kahden leijonan vartioima Karjalan vaakuna. Julkisivuun oli hakattu Santeri Kuparisen eli Aleksanteri Aavan sepittämät säkeet Tässä on meillä miehiämme...

Koko hauta oli kivipilarein eristetty ja kesällä kukkasin somistettu. Muistomerkkin hankintakustannukset nousivat 30 000 markkaan. Kunta suoritti siitä 25 000 ja loput saatiin lahjoituksina muualta".

- Patsaan sodanjälkeistä historiaa emme tunne. Iloitsemme kuitenkin tästä hetkestä. Löydetyistä vanhoista osista, uusia apuna käyttäen, on saatu patsas pystytettyä melkein entisen kaltaisena, totesi Repo.

Hän pohti, mitä sana urho tarkoittaa. - Jo Karjalan kunnaila -laulussa puhutaan urhoista, jotka asuivat vaaroilla. Tälle paikalle haudatut urhot tunnetaan osittain. Vapaussodan aikana kaatuneet tiedetään tarkkaan, mutta talvi- ja jatkosodan aikana tänne haudattujen lukumäärä ei ole selvillä, saati sitten heidän nimensä. Mutta onko sitä tarpeen tietääkään? Ehkä meille riittää, että he antoivat henkensä vapaan isänmaan puolesta.

Pastori halusi laajentaa urho-käsitettä sotilaista arkista elämää eläneisiin ihmisiin.

- Tiedämme, kuinka vaikeissa olosuhteissa aikaisemmin elettiin. Lapsia oli paljon, heitä kuoli paljon pienenä. Toimeentulo oli niukkaa. Kuitenkin koko ajan mentiin eteenpäin. Samalla tavalla ovat varmasti eläneet meidän kaikkien esi-isämme, jotka silloin asuivat näillä seuduilla. Tai entäpä nälkävuosien tai sotien aikana; minkälaisia urhoja olivat ne, jotka taistelivat, tai ne naiset ja lapset, jotka joutuivat lähtemään evakkomatalle vähäisten tavaroidensa kanssa. Urheutta osoitti

myös se, että joku käveli Karjalasta Keski-Suomeen karjan kanssa. Urheutta on ollut paljon.

Entäpä tämänpäivän ihmisen urheus? - Ulkonaisesti elämämme on huomattavasti helpompaa kuin esi-isämme elämä. Ja kuitenkin urheus löytyy jostain muualta kuin ulkoisesta elämästä. Minkälaisia me olemme sisimmältämme? muistutti juhlapuhuja.

Hän totesi, että on hyvä etsiä juuriaan, yhteyttä sukulaisiin. Juurien etsimiseksi hän summasi kotiseutumatkot ja myös sankarivainajien patsaan pystyttämisen.

- Menneisyudessa on elänyt ihmisiä, joiden muistoa haluamme kunnioittaa.

- Urhot antoivat meille elämän. He uhrasivat henkensä meidän puolestamme. Heidän elämänsä on Jumalan käsissä. Heidän perintönsä on siirtynyt meidän käsiimme. Toivottavasti tämä patsas uudelleen pystytettynä kertoo meille sekä Suomen puolella että täällä eläville sakkolalaisille, mitä on elää elämäänsä Jumalan kädessä kaikkensa isänmaalle antaen.

Omaisen puheenvuoro

Kaatuneiden omaisten puheenvuoron käytti Uno Kuparinen.

- Me tänne sankaripatsaan juurelle kokoontuneet tunnemme suurta kiitollisuutta Suvanto-Säätiön johtoa kohtaan, joka on saanut aikaan sen, että voimme sankaripatsaan vihkiäistilaisuudessa seistä. Tämä uudelleen rakennettu, lähes entisen näköinen patsas, on kolmen viimeksi käydyn sodan kaatuneiden sankarivainajien muistomerkki, kertasi Kuparinen.

- Sota on sellainen selkkaus, että osa joutuu antamaan henkensä isänmaan edestä. Taistelukentällä kaikki ovat hengenvaarassa ja jokainen sotilas tietää myös sen tosiasian, että toimintakyvyn säilyttäminen taistelun

kestäessä on sotilaan tärkein asia. Kohtalon arpa on kuitenkin oikukas; jotkut selviävät vahingoittumattomina, jotkut haavoittuvat ja joutuvat kantamaan sotainvalidin ehkä raskastakin taakkaa vuodesta toiseen. Ja joidenkin osana on sankarikuolema. Taistelijan kohtalo on korkeammassa kädessä.

Kuparisen veljeksiä osallistui jatkosotaan;

- Kun sotatoimet alkoivat kesäkuussa 1941, meitä Martti Kuparisen poikia Petäjäjärven Asemakylästä oli viisi armeijan riveissä. Kaksi, Lauri ja Onni, eivät palanneet rauhan töihin, vaan heidän kohtalonaan oli sankarikuolema taistelukentällä.

Kuparinen muisteli sankarivainajien hautajaisia kirkkomaalla sen jälkeen, kun siirtoväki oli päässyt muuttamaan takaisin synnyinsijoilleen keväällä 1942.

- Muistan vielä hyvin ne sankarihautajaiset tällä sama samalla kirkkomaalla kesällä 1943. Silloin minunkin kaksi veljeäni haudattiin monien muiden sodassa kaatuneiden aseveljien mukana kotipitäjän sankarihaudaan. Se oli kaatuneiden omaisille raskasta ja surullista aikaa.

- Surun tunne ja murhemielinen kuitenkin menneiden vuosikymmenien aikana muuttunut kiitollisuuden ja kunnioituksen tunteeksi. Onhan isänmaamme Suomi itsenäinen ja vapaa. Meille on jo tullut tutuksi sanonta "Uhrin ansiosta lippu liehuu".

Gromovon tervehdys

Venäläiset viranomaiset kunnioittivat patsasjuhlaa läsnäolollaan. Gromovon kunnanjohtaja Anastasia Bakatsh totesi, että historian kulkua ei voi muuttaa, mutta iloitsi osaltaan nykypäivän hyvistä suhteista.

- Myös se ilahduttaa, että te ja nuorisonne olette vierailleet Sakkolassa ja muillakin alueilla täällä. Samoin kunnioitan nuorisoomme, joka suhtautuu kunnioituksella miehiin,

jotka taistelivat maidensa puolesta, sanoi Bakatsh juhlayleisölle.

Hän kertoi sikäläisen väestön kunnioittavan suomalaisten hautausmaata, ja kertoi historiallisen viraston julistaneen paikan suojeltavaksi kohteeksi.

Kukkatervehdyksiä

Sankaripatsaan juurelle laskettiin lukuisia kukkatervehdyksiä. Niitä laskivat Suvanto-Säätiö, Sakkolan sotainvalidit, Sakkola-Seura, Gromovon kunta, Lempäälän kunta, Oriveden sotaveteraanit ja Oriveden karjalaisseura, Kaatuneiden omaiset edustajat sekä useampi ryhmä kaatuneiden omaisia. Tilaisuutta seurasi myös joukko paikallisia Gromovon asukkaita, joista muutama kävi tuomassa omat kukkansa patsaan juurelle.

Orpolapsille koulutarvikkeita

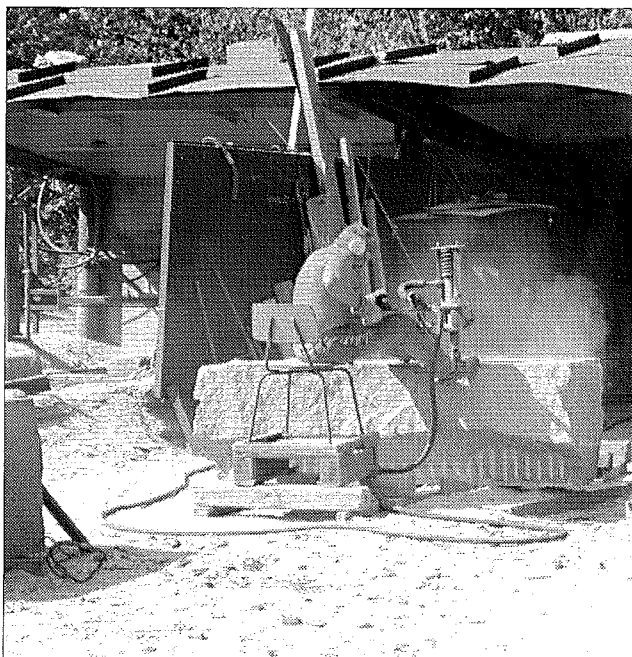
Juhlavierailun yhteydessä vietiin Suomesta tuliaisista Gromovon koululaitokselle, missä opiskelee paljon orpolapsia. Noin 500 koululaisesta lähes kolmannes, 160, on orpoja tai vanhempiansa hylkäämiä. Lapset ovat talvikaudet koulun huostassa ja asuntolassa, kesät kesäsiirtoloissa ja leireillä.

Tuliaisina vietiin Lempäälästä koulutarvikkeita ja Suvanto-Säätiön hankkimia loistelamppuja rikkoonuneiden tilalle.

Vierailun yhteydessä saatiin eräältä suomalaisfirman johtoryhmään kuuluvalla, sakkolaisjuuriselta henkilöltä myös alustava lupaus 5000 markan arvoisesta tavara-avustuksesta Gromovon koululaisille.

Mahdollisista avustushaluista voi ottaa yhteyttä Suvanto-Säätiön edustajiin.

Seuraavilla sivuilla
kuvasatoa juhlatkaltalta.

Patsaan kivityö tehtiin Antreassa.
Tapahtumaa tallensi Aaro Viskari.

Patsaan siunauksen hoiti pastori Leena Repo.
Kotimatalla hänet nimettiin Sakkolan rovastiksi.

Yrjö Raaska piti juhlan tervehdyspuheen,
tulokkaamassa Arvo Räisänen.

Sankarivainajain omaisten puolesta laskettiin yhteinen,
komea kukkaseppele.

Suvanto-Säätiön hallituksen edustajat toivat säätiön
virallisen tervehdyksen.

Uuno Kuperisen kaksi veljeä lepää Sakkolan sankarihaudassa. Kuperisen piti omaisten
puheenvuoron juhlassa. Petäjäjärveläisen perheen seitsemästä veljeksestä viisi oli rintamalla.

Lempäälän kunnan puolesta seppeleen
laskivat Esko Kallonen ja Hannu Turkkinen.

Kunnanjohtaja Anastasia Bakatsh
kertoi heidän kunnioittavan
suomalaisten hautausmaa-aluetta.

Īnkisen ja Repoĵen omaisten kukkia sankarivainajille.

Sakkola-seuran kukkatervehdys.

Oriveden sotaveteraanien ja karjalaisseuran tervehdys (ylh.)

Karosen suvun tervehdyksentuoĵat (vas.)

Patsaanpaljastuksen jĵlkeen nautittiin juhhalounasta yhdessĵ venĵlĵisviranomais-ten kanssa.

Kunnanjohtaja Anastasia Bakatsh sai muistolahjan Lempĵĵlĵstĵ, luovuttajana Hannu Turkkinen. Arvo Rĵisĵnen tulkkaa.

Pauli Kurikan lauluesittykset olivat vaikuttavia.

Patsastoimikunnan jĵsenet stytyvĵisĵnĵ: Esko Kallonen, Matti Naskali, Aaro Viskari ja Yrĵo Raaska. Kuvas- ta puuttuu Han- nu J. Paukku.

Sankarivainajain tiedot paperille

Suvanto-Säätiön valtuuskunnan varapuheenjohtaja Hannu Turkkinen totesi paljastusjuhlan päätössanoissaan, että nyt on osaltaan maksettuna kunniavelka läheisillemme, jotka Sakkolan kirkkomaahan on kätetty. Hän kiitteli hankkeen toteutumiseen myötävaikuttaneita tahoja, muun muassa kunnanjohtaja Anastasia Bakatshinia ja Priozerskin piirihallinnon johtaja Oleg Martinovia, Pietarin turistineuvoston puheenjohtaja Valeri Nikiforovia sekä hotellinjohtaja Sofia Liptshankajaa ja Toivo Laidista ja Vladimir Chertiliniä.

- Haluamme lausua kiitokset myös Opetusministeriölle ja siellä sotavainaja-asioita hoitaneille Heikki Rostille ja Antti Vuoriselle, unohtamatta Suomen Pietarin konsulinvirastoa ja Osmo Lipposta.

Patsastoimikuntaan kuuluivat säätiöstä Esko Kallonen, Yrjö Raaska, Aaro Viskari, Hannu Paukku, Matti Naskali. Tärkeää tulkinvirkaa hoiti eversti Arvo Räisänen.

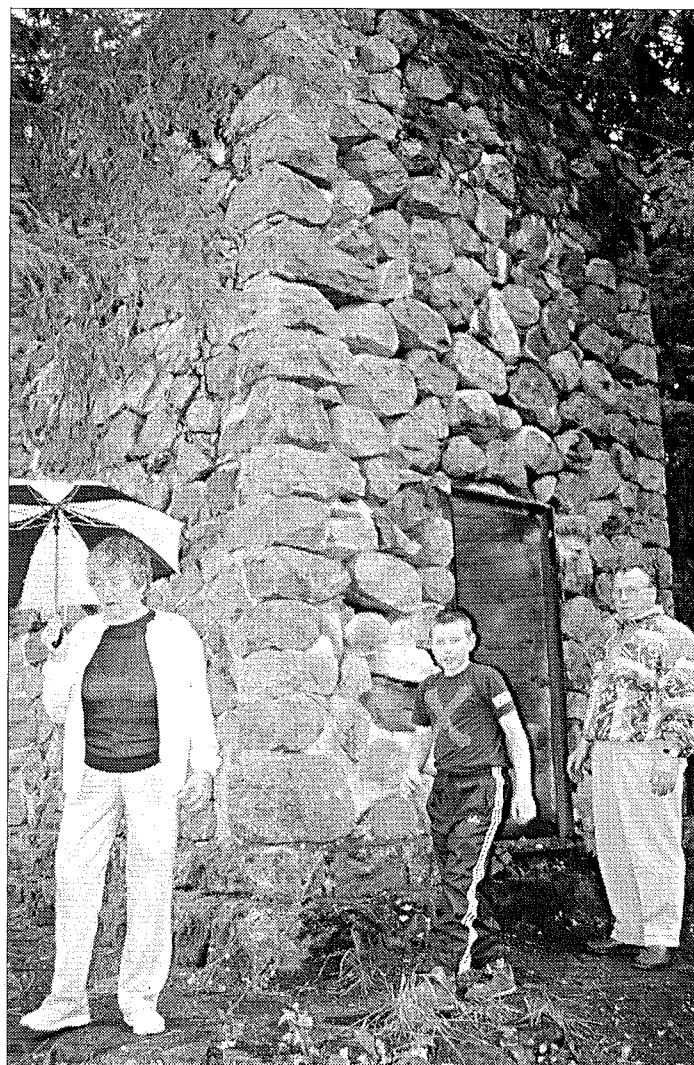
- Nyt meillä on kunnostettuna sankariemme kalmisto ja sen arvoinen muistomerkki menetetyin kotiseudun pyhiinvaelluspaikkana.

Venäläisille Gromovossa Turkkinen jätti haasteen:

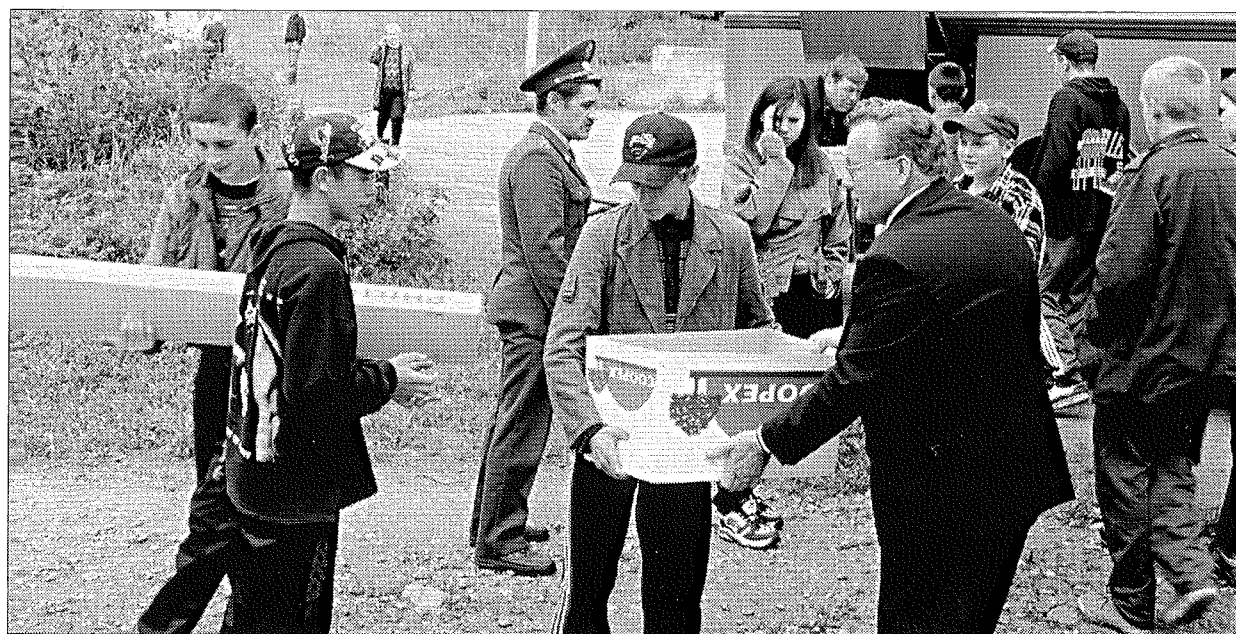
- Toivoisimme teidän ottavan huolehdittavaksenne meille tämän tärkeän paikan, sankarivainajien muistolehdon, niin että voimme käydessämme vieraille paikassa, joka on arvoaan vastaavassa kunnossa.

Lisäksi Turkkinen toivoi sakkolalaisten jälkeläisilleen taltioivan sankarivainajien leposijatiedot – lepäsivät he sitten Sakkolan kirkkomaalla, muutta menetetyssä Karjalassa tai nyky-Suomessa.

- Keskuudessamme on vielä elossa aseveljiä ja omaisia, jotka voivat nämä tiedot luovuttaa. Perustiedot löytyvät Sakkolan historia-kirjasta, mutta ehkäpä kykenisimme säätiön avulla julkaisemaan oman teoksen sankarivainajistamme.

Lahjoitusmaatalonpoikien patsas löytyi yllättävän hyvässä kunnossa. Ester Lojonen, Lari Toikka ja Hannu Turkkinen.

Gromovon koululaiset ottivat ilomielin vastaan tuliaisina tuodut koulutarvikkeet ja loistelamput.

Kiviniemen kasarmilaisten terveiset kesäpäiviltä

Kiviniemen kasarmilaisten (JP4) kesäpäivät vietettiin Imatralla 6.-7.8.1998. Imatran kokoontuminen oli jo kymmenes, sillä kesäjuhlia on pidetty vuodesta 1979 lähtien. Ensimmäinen tapahtuma oli Hämeenlinnassa, jonne JP4 kotiutettiin sodan jälkeen.

Hotelli Vuoksenhovi toimi kesäpäivien tapahtumapaikkana. Lea, Eila ja Immo olivat vastaanottomassa vieraita – ai jai sitä puheen palpatusta ja iloisia huudahduksia! Sitten menimme tulokahville. Linja-auto oli pian rappujen edessä ja niin aloitimme Imatra-kierroksen oppaanamme Vilma Vento. Karhumäen hautausmaalla Eila ja Immo laskivat puna-mustanauhaiset kukkavihkot Karjalaan jääneiden muistomerkille sekä sodissa kaatuneiden muistopaadelle. Matti Yrjänä luki rovasti Hatsolan vuonna 1979 Hämeenlinnassa sotasankarien muistolle pitämän puheen.

Immolassa tutustuttiin Rajavartioston Rajamuseoon, emmekä

meinanneet saada joukkoamme takaisin linja-autoon. Matka jatkui sitten Kolmen Ristin Kirkkoon Vuoksenniskalle. Aika olikin rientänyt niin nopeasti, että kiirehdimme pian koskinäytökseen Imatrankoskelle. Kuohuja olivat tulleet ihailemaan myös kokousta Imatralla pitäneet sos.dem. -ministerit. Pääministeri tervehti joukkoamme ja kyseli mielenkiinnolla Sirkan kansallispuvusta.

Kiertoaajelu päättyi Vuoksenhoviin ja joukkomme häipyi huoneisiinsa valmistautumaan karjalaisen pitopöydän antimisiin ja iltajuhlaan. Illallisen jälkeen koululainen Matti Molentin esitti Runebergin runon Sotilaspoika ja Matti Lemmetty lauloi toivomiamme yksinlauluja. Olimme onnistuneet saamaan säestäjäksi Tuija Koskisen. Paula luki isänsä kirjoittaman kertomuksen metsästysretkestä Kiviniemestä. Ja sitten arpajaiset! Kesäpäivien

osallistujat olivat tuoneet arpajaisvoittoja niin runsaasti, että jokainen taisi voittaa jotakin. Vanhoja kuvia katselemalla sekä muisteloja haastelemalla ilta kuluikin rattoisasti nukkumaanmenoon asti.

Seuraavana aamuna joukkomme sijoittui autoihin ja karavaani suunnisti vanhan Mansikkalan sillan yli kohti Tainionkosken kirkkoa. Rovasti Matti Tuomisto piti meille aamuhartauden aiheena kirkon uusi alttaritaulu. Kanttori Teuvo Jokela säesti uruilla virret sekä esitti yksinlauluja. Kirkossa käynnin jälkeen oli lähtökahvien aika. Paikaksi olimme saaneet Asevelitalon Mansikkalan sillan kupeessa. Lea ja Eila olivat leiponeet maittavat karjalanpiirakat ja pullat. Irja oli tehnyt munavoin ja tarjoili sotaveteraanityttöjen kanssa lähtökahvit. Kiitos heille.

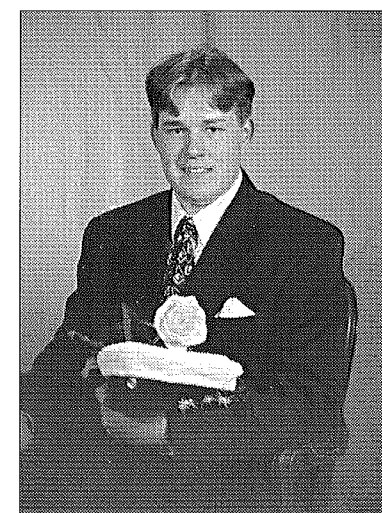
Seuraavan kerran kasarmilaiset kokoontuvat ensi kesänä Lohjalle.

Immo

Uusia ylioppilaita

Kolmen serkuksen valkolakkijuhlia vietettiin Kanteenmaassa 6.6.1998 - kaikkien isoissa on Eino Patja, jonka juuret ovat Sakkolassa. Ylioppilaiden mummo on lähtöisin Hankasalmelta. Valkolakkiset: Reija Helmi (Marja-tyttären tytär) Johanna Lehtinen (Arja-tyttären tytär) ja Riikka Patja (Osmo-pojan tytär).

Juha Kurikka kirjoitti ylioppilaaksi Hämeenkyrön lukiosta 1997. Juhon vanhemmat ovat Mervi (os. Männistö) ja Ari Kurikka. Isän vanhemmat ovat Helmi ja Johannes Kurikka Sakkolan Luprikkalasta.

Sukututkimus varmistaa – Pulakat alun perin Puolasta

Pulakan sukua, nuoria ja vanhoja, kokoontui kolmanteen kesäjuhlaansa Tampereelle heinäkuun 19.päivänä – sateisena, mutta lämpimänä. Lähes 70 suvun asioista kiinnostunutta, mukana ensikertalaisiakin, kuuli kiinnostavan, jatkuvasti tarkentuvan selvityksen suvun varhaisvaiheista. Anja Pulakka kertoi monien eri lähteiden varmistaneen suvun alkulähteiksi Puolan ja puolalaiset esi-isät. Pulakka-nimi eri muodoissa esiintyy jo hyvin varhain 1500 – 1600-luvuilla eri puolilla Suomea, muun muassa luonnollisten kaupankäyntiretkien seurauksena.

Suvun historia on avautunut erilaisten vanhojen asiakirjojen kautta, muun muassa Sakkolan pitäjän savuluettelo vuodelta 1696 ja Sakkolassa syntyneet, kuolleet, kastetut, vihityt jne. vuodesta 1735. Myös ainakin Räisälän ja Muolaan Pulakat kuulunevat tehtyjen selvitysten mukaan – nyt kokoontuneeseen sukuun, jonka alkulähde on ollut Sakkolan Ojaniemessä Pulakan kylässä.

Helsingistä olivat Leila Enivaara, Irma Leinonen ja Alpo Enivaara.

Asiakirjoista on käynyt ilmi myös, että suvussa on elänyt useita pitkäikäisiä, jopa yli 100-vuotiaita henkilöitä. Toisaalta lavantauti, korkea kuume ja muut sairaudet ovat sammuttaneet jonkin sukuhaaran lähes kokonaan kaikkien lasten kuoltua pieninä. Tällä hetkellä on koossa tiedot noin 450 menneen polven Pulakasta ja lähes saman verran myös nykypolvista.

Pulakan suvun kesätapahtuma alkaa olla perinne. Ensi kesän toiselle sukumatkalle Karjalaan näytti ennakkokiinnostuksen mukaan löytyvän jälleen bussillinen juuriaan etsiviä, ja suvun vaiheitten kokoaminen kirjaksi on lähivuosien suuri haaste kaikille Pulakoille.

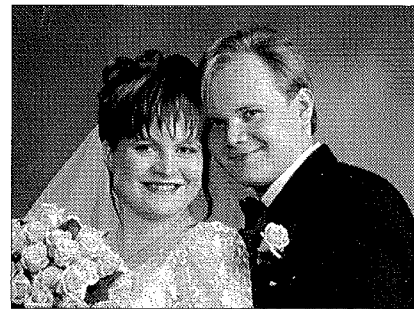
Tuula Keskinen

Keväällä 1998 kirjoitti ylioppilaaksi Punkalaitumen lukioista Katri Kallonen. Vanhemmat Pirjo ja Ahti Kallonen. Ahtin vanhemmat Sakkolasta, äiti Toini (os. Rouhiainen) Karholasta ja edesmennyt isä Eero Kallonen Lapinlahdelta.

Satu Roininen kirjoitti ylioppilaaksi viime keväänä Lahden Yhteiskoulusta. Hän asuu Nastolassa ja on pannusaarelaisen Aarne Roinisen pojantytär.

Vihitty

Avioliittoon vihittiin 21.3.1998 Vilppulan kirkossa Jaana Kristiina Jortikka ja Jani Petteri Hänninen Keuruulta. Jaanan sukujuuret ovat lähtöisin Sakkolasta, josta hänen isänsä, Jorma Jortikan edesmenneet vanhemmat ovat: Alma Jortikka (os. Ukkonen) Sakkolan Lohijoelta ja Väinö Jortikka Sakkolan Kaarnajoelta. Jaanan äiti Aija Jortikka (os. Marttila) on kotoisin Juupajoelta.

Kaarnajoen Revot koolla – sukukirjasta uusi painos

Toukokuuisena lauantaipäivänä kokoontui kuutisenkymmentä Mikko Juhonpoika Revon (1834-1914) jälkeläisiä Torpassa, Tampereen seurakunnan kurssikeskuksessa. Keväinen sää ja järvenlahti purjeveneineen antoivat kokoukselle oman viehättävän lisänsä. Puheenporina oli melkoinen. Karjalan murre kuului kauas. Sukulaiset ja ystävät tapasivat: "Mitä siul kuuluu?".

Ohjelman esittäjät löytyivät omasta takaa. Karjalaisten laulu kaikui komeasti. Yksinlauluista Juha Revon esittämänä "Karjalan kunnalla" oli sydäntä sykähdyttävä. Vilkkaimman keskustelun aiheutti Irja Jortikan alustus "Mitä Karjalassa syötiin". Samaa ruokalajia kun saatettiin eri taloissa kutsua eri nimillä! Sitä paitsi jokainen taisi valmistaa ruoat omalla reseptillään!

Kaksi vuotta oli kulunut edellisestä ~~tapahtumasta~~ Vanhimma sukupolvea, Mikko Juhonpoika Revon lapsenlapsista, Emma Mikontytär Koiranen sekä Saima Matintytär Äikäs olivat saaneet iäisyyskutsun. Heidän sekä muiden sukumme poisnukkuneiden jäsenten muistoksi vietettiin hiljainen hetki. Suvun vanhimman viiri annettiin

Iloista suukokousväkeä Torpan pihalla 16.5.1998.

Tyine Mikontytär Annalalle.

Toisena keskustelun aiheena oli sukukirjan uusi painos. Kirjaan päätettiin sisällyttää enemmän kertovaa ainesta siitä, kuinka Karjalassa elettiin. Samoin suvun jäsenten henkilökuvia päätettiin syventää ja lisätä. Uusi sukukirja pyritään saamaan valmiiksi Karjalatalossa keväällä 2000 pidettävään kokoukseen. Muistitietoa

katoaa ja henkilökuvat hämärtyvät. Siksi jokainen paperille pantu muisto tapahtumista, henkilöistä ja siitä, miten Kannaksella elettiin, on arvokas. Näihin muistitiedon keräämistalkoisiin haastoimme itsemme, toinen toisemme sekä myös ne, jotka eivät paikan päällä olleet.

Leena Repo

Neljä polvea

Äijän kahdeksan lapsenlapsenlapsi syntyi 20.5.1998 Tampereella. Lapsi sai kasteessa nimen Noora Karoliina Kanervisto. Nooran isoäijä on Martti Karonen Sakkolan Sipilänmäeltä. Mukana myös Maire Kanervisto.

Myö haparoist käytii Haparaisis ja muualkii Karjalas

Haparaisten väen iloinen retkiseurue poseeraa kirkon rappusilla.

Heinäkuuisena torstaiaamuna 16.7. Nuoran Markku kokoili Haparoisia Lempäälässä eri pysäkeiltä ja Turkkisen Hannu ohjaili 33 hengen joukkoa. Olimme iloisia siitä, että nuori polvi oli vihdoinkin innostunut lähtemään katsomaan juuriaan. Erikoisiltoa tuotti se, että olimme joukkoomme saaneet perushämäläisiä naapureina ja ystävinä. Haparaissyntyisiä oli mukana meitä kolme, Pajarin Martta, Pitkäsen Viljo ja Leppäsen Väinö, me yritimme olla oppaina. Martta kertoili menomatalla siitä Sakkolasta, minkä olimme syksyllä 1939 jättäneet, ja nyt on mahdollisuus nähdä sen nykytila

omin silmin.

Alkumatka sujui sateessa kesän tapaan, mutta rajan ylittyämme ilma seestyi jo aurinkoiseksi pakollisessa Muolaan marketissa. Poikkesimme Vuosalmen kuuluisalla taistelupaikalla, ihailimme ihanaa hiekkarantaa ja siirryimme Äyräpään kirkon raunioille, muistomerkkien ympäristö oli siisti, olihan siistijä metloineen paikalla. Matka jatkui ja seurasi Karjalan metsien arviointi, olihan oikeat asiantuntijat liikkeellä Pirkkanmaan Maaseutukeskuksen johtajan Jouko Konsalan opastuksella. Kiviniemen Losevoon

majoituttuamme pidimme illalla rannalla grillijuhlat kahvineen.

Seuraavana päivänä olikin sitten matkamme kohokohta, ilmojen haltija suosi, sää oli aurinkoinen ja Karjala näytti kauniilta. Olimme matkalla Haparaisiin. Matkalla poikkesimme kirkonmäelle, kirkon rappusilla yhteiskuva ja nuorisoseuran nykyiset edustajat laskivat kukkakimpun, puheenjohtaja Ilpo Viskari lausui kauniit muistot sanat.

Hautausmaa oli seuraava kohde, siellä riensimme katsomaan ainutta suomalaisten aikaista säilynyttä

Nuoran suvun hautakiveä. Siinä kuvattiin Einarin tytär Tuula ja Reinon pojat Kari ja Kullervo. Hautausmaan takana ihailimme jo Suvantoa ja tarkastelimme entistä vonganpenkerettä. Matka jatkui Purpuaan, siellä Koirasen väki tutustui esi-isänsä rakennusten kivijalkoihin. Heikki otti sieltä muistoksi tiilenpuolikkaan, joka aiheutti tullissa hilpeyttä. Haparaisten Rapamäki olikin sitten seuraava pysähdys, siinä Markku keitti kahvit sillä aikaa, kun me kävimme entisen nuorisoseurantalon paikalla – siihen rakennettiin nyt diskkoa. Pylkkäällä eli Rokan Antin kotia kävimme tietenkin katsomassa, siellä tapasimme matkamme ainoat epäystävälliset ihmiset. Heistä välittämättä kerroimme paikasta, kuvasimme ja videoimme.

Kahvin jälkeen hajaannuimme eri ryhmiin ja jokainen meni niihin paikkoihin, mitkä eniten kiinnostivat. Molemmissa Pajarien taloissa pääsimme sisälle, annoimme tuliaiset, kuvasimme ja videoimme jälleen. Saimme puhuttuakin kolmella kielellä (suomi, venäjä, englanti).

Pietarilaiset koululaiset osasivat englantia, siitä oli suuri apu. Palkitsimme tulit karkeilla, rahalla ja päätulkille Viljo laittoi kellon ranteeseen, pojan hymy oli leveä. Kaikkialla missä liikuimme, annoin lapsille karkkia ja purkkaa ja ihan jokainen kiitti. Passipo!

Kävelimme Haparaisten kylän läpi maantietä ja kävimme sen talo talolta läpikohtaisin aina Keljaan asti, muun muassa katsoimme Metsolan Antin kodin ja filmauspaikan. Nousimme autoon jatkaen matkaa Taipaleeseen, poikkesimme muistomerkillä, missä 126 tuntematonta sotilasta nukkui viimeistä untaan, laskimme luonnonkukkia muistomerkille. Taipaleessa, siellä missä joki liittyy Laatokkaan, uskaliaimmat kävivät uimassa, rannalla paistimme makkarat ja hörppäsimme kahvit. Kotiuduimme Losevoon ruoka-ajaksi, illallisen jälkeen teimme vielä matkan Petäjäjärvelle, pistäydyimme kaupassa, minkä totesimme yllättävän tavararikkaaksi ja länsimaalaiseksi.

Petäjäjärvellä Nuoran Markku ja Niilo kävivät vanhempiensa kotipaikoilla. Petäjäjärven reissun aikana osa meidän sakista kävi Pannusaarella, olihan meillä matkassa mukana Suven Tassun poika Ruunan Helge. Ikimuistoinen päivä!

Seuraavana heinäkuun 18. oli sateinen, mutta mieleenjäädä. Teimme Konevitsan reissun, jo Sortanlahdessa moni epäroli laivaan lähtöä, laiturin ympäristö oli hyvin epäilyttävässä kunnossa, puulaituri oli palanut ja rautalaituri ym. kaikki ruosteessa ja Laatokan vesi kuin öljymönjää. Siinä odotellessa pistäydyimme paikallisessa kaupassa ja satoitumistossa, niistä oli kiire ulos raittiiseen, joskin sateeseen säähän. Laiva Konevitsaan lähti aikanaan, laiva otti vain meidän linja-autollisen, ”alus” oli niin pieni. Menomatka sujui kohtuullisesti, mutta poistulo oli juttu erikseen. Sä oli myrskyinen ja satoi kaatamalla, niinpä meidät ohjattiin laivan ruumaan vai miksi sitä sanoisi. Meidät sullottiin noin 12 neliön koppiin 23 henkeä, toinen ”aluksen” ruuma oli ollut pimeäkin, öljyn katku yhdistettynä märkien vaatteiden tuoksuun loi oman tunnelmansa.

Mahdollista haaksirikkoa ei uskaltanut edes ajatellakaan, moni varmaan mielessään vannoi, ettei ikinä lähde tällaiseen. Vieläköhän tämä alus on liikenteessä, vai onko se konällään Konevitsan rannassa sen viime vuonna liikenteessä olevan laivan kanssa. Konevitsassa emme paljon sään vuoksi liikkuneet, mutta näimme sen rappiotilan ja apeuden, kyllä siellä kunnostustöitä ja restaurointia riittää. Tapasimme siellä elämysmatkalaisia, jotka olivat tulleet sinne viikoksi töihin maksettuaan 750 markkaa ja markat, vastikkeena vaatimaton ruoka, ankea asunto ja työtä. Konevitsassa asui 6-7 venäläistä munkkia.

Konevitsasta palatessa teimme kiertoajelun Käkisalmissa, auton ikkunasta katsottuna kaupunki vaikutti melko siistiltä ja vihreältä. Pyhäjärvellä poikkesimme Musakan lomapaikassa, paikka poikkesi ympäristöstään kuin kesäinen päivä

syksyisestä yöstä. Musakan Antti-isäntä oli meillä tulkkina Konevitsan reissulla. Päivän matkalta palasimme tyytyväisinä, illalla oli jälleen grilli-ilta sekä jokailtainen vieraamme Dimitri. Leppäsen Väinö lauloi nuorisoseuralaismarssin.

Sunnuntaiaamuna lähdimme kotimatalle kaikki matkaan tyytyväisinä. Matkalla kerroin elämästä Karjalassa niiden kahden vuoden aikana, mitkä elimme välirauhan aikana siellä, evakkomatkoista, talvisodan aikana kuin myös jatkosodan aika, siitä evakkomatkaista mikä tehtiin kävelleen kolme viikkoa Karjalasta Savoon minun ollessani kymmenvuotias. Viljo ja Väinö olivat jo sotatoimissa, he kertoivat omia kokemuksiaan.

Viipurin torilla poikkesimme, jokainen teki ostoksia sateesta huolimatta. Matkanjohtaja Hannu oli unohtanut hattunsa jonnekin, ja niinpä nuorisoseuran pojille sytytti; he ostivat torilta Hannulle valkoisen kapteenin hatun, mikä komea näky!

Matkalla sattui hauskojakin tapauksia. Viipurista ulosajettaessa oli ensimmäinen tarkastus, vartiosotilas väitti Markun ajaneen väärää kaistaa ja siitäkö syntyi ohjelmanumero. Sotilas poistui autosta, sanoisiko nolona. Toinen tapaus sattui, kun venäläinen tullimies huomasi sen Koirasen Heikin tiilen. Asiaa kutsuttiin ihmettelemään tullimiehen pomokin, kaunis nuori nainen, asia päättyi hymyilyyn.

Rajan ylittyämme puhkesi kuin itsestään laulu Kotimaani on Suomi. Matkamme onnistui yli odotusten ja järjestyskin säilyi moitteettomana, olihan meillä matkassa poliisikoulun johtaja Anja Mikkolan miehineen.

Omasta puolestani jätin jäähyväisiä matkalla ollessa Karjalalle, mutta... ensi kesä kaiken muuttaa voi.

Olin nuorisoseurassa sihteerinä 33 vuotta, ja nyt sain kertoa nuorille Karjalasta vielä virasta eläkkeellä olevana. Lämpimästi matkasta kiittäen

Pajarin Martta

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös Eino Kuisma, Punkalaidun, sekä Lempäälässä Anneli Kuisma, Esteri Lopenen ja Aaro Viskari
Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset, puh. 03- 3748 410

Sakkolan historia II maksaa 70 markkaa ja
Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110 markkaa.
Postilähetystistä peritään lisäksi lähetyskulut.

**HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA
- VAIKKAPA LAHJAKSI!**

SAKKOLAN PITÄJÄ- JUHLAN VIDEO

Saatavissa nyt myös 50 minuutin mittainen pitäjäjuhla-video kesän 1997 juhlista Sakkolassa. Tilaa värikäs dokumentti historiallisista juhlallisuuksista Karjalan kotikunnulta hintaan 150 markkaa.

TILAUKSET:

Ilpo Kuparinen puh. 03- 3738 195, 254 0640 tai 0400 307 550

Videota voi myös noutaa Crane Video Oy:n toimipisteestä
Tampereen Näsilinnankatu 28

tai Vesilahdesta Kuparisen kotoa Rautialantie 525.

Tilauksia otetaan vastaan myös Suvanto-Säätiössä.

**Seuraava Seutu ilmestyy
marraskuussa.**

**Lehteen tarkoitettu aineisto pitää
olla toimituksessa viimeistään
perjantana 23 lokakuuta.**

PITO-KALAASI KY

Juhla- ja merkkipäiväpalvelu Aila ja Kati Heikkilä, Tampere

Puh. 03-343 3902, 03-266 2002

VALMISTAMME JUHLANNE KOTITEKOISIN TUOTTEIN!

JÄRJESTÄMME MYÖS OHJELMAA.

Putkiliike P. Nuora Ky

37560 KULJU

Puh. 367 6100

**TILAA SINÄKIN
OMA
SUVANNON SEUTU**

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

*Seuraava lehti
ilmestyy marraskuun
alkupuolella.*

SUVANNON SEUTU

**Suvannon ympäristön
kotiseutulehti**

Ilmestyy vuonna 1998 8 kertaa

Tilaushinta

80 mk/vuosikerta

Ilmoitushinnat

1 mk palstamillimetri (+alv 22%)

Toimituksen konttori ja osoite

Rautasema, 37550 Lempäälä
Puhelin (03) 374 8448 ilt.

Postisiirtotili

TA 359 751

Pankki

TSOP, 37500 Lempäälä

Tilinumero 522803-211955

Vastaava toimittaja

Marjo Ristilä-Toikka

Toimituskunta

Esko Kallonen

Eero Koppanen

Ritva Koski

Juha Kuisma

Hannu Paukku